

● Braşov

De mai mulți ani, la poalele Timpei se produc cu regularitate — de obicei, în prima jumătate a stagiunii și la sfârșitul ei — întâlniri ale secției de critică a A.T.M. cu colectivul teatrului brașovean. „Luarea pulsului” — cum îi place lui Valentin Silvestru să le numească — sau pur și simplu prilejuri de discuții (amical-profesionale) pe marginea spectacolelor ce se văd cu aceste ocazii (de regulă, se parcurge astfel cvasitotalitatea stagiunii în curs), întâlnirile în cauză se pare că sînt, aici, mai eficiente decît în alte părți. Cel puțin, așa susțin cei direct vizajați, adică regizorii, actorii, scenograful din Braşov. Nu pentru că spusele noastre (dealtfel, nu o dată contradictorii) ar fi neapărat luate drept literă de evanghelie; ci pentru că a asculta, „sine ira et studio”, și părerile altora, a le cumpăni în liniște și a alege apoi foloasele de cuviință reprezintă una dintre puținele șanse de existență a dialogului real, lipsit de formalism, în artă.

Poate că nu acesta este motivul principal pentru care putem să notăm, acum — într-un context de relativ cenușiu — încheierea unui foarte bun sezon teatral la Braşov. Nu este, desigur, motivul principal, dar este unul dintre factorii care au contribuit, cu un oarecare procent, la această reușită. Argumentele reușitei fiind, în primul rînd, următoarele: două premiere românești absolute (*Primăvara eroului* de Emil Poenaru și *Milionarul sărac* de Tudor Popescu) și trei spectacole de anvergură valorică din repertoriul universal (*Pescărușul* de Cehov, *Troilus* și *Cresida* de Shakespeare și *Serată neprevăzută* de Pinter. Plus un Sorescu (*A treia țepă*) de o personalitate aparte. Spectacolele sînt semnate de regizorii Eugen Mercus, Mircea Marin și Florin Fătulescu, dar succesul îi aparține de fapt întregii trupe, ce cuprinde, în acest moment, numeroase individualități remarcabile.

Aceasta a fost și concluzia generală a discuțiilor — conduse neprotocolar de Natalia Stancu —, care, fără să întru-nească o unanimitate și o identitate a punctelor de vedere (nici nu era de dorit), au evidențiat momentul bun al tea-

trului brașovean. Au exprimat opinii pertinente Ludmila Patlanjoglu, Radu F. Alexandru, Victor Ernest Masek, Ion Jugu-reanu, Alice Georgescu, Natalia Stancu, Geta Vlad, Victor Parhon, Ion Bibicioiu, Theodor Mănescu.

● Piatra Neamț

Invitația directorului Teatrului Tinere-tului, Gheorghe Bunghez, adresată secției de critică teatrală a A.T.M., a fost primită cu o bucurie de nimeni disimulată. Pentru că — orice s-ar mai fi întîmplat între timp — Piatra Neamț rămîne pentru noi, criticii (indiferent de vîrstă și sex), orașul primei iubiri. Aici s-a născut primul festival de teatru (în accepțiunea pe care o dăm astăzi noțiunii). Aici s-au născut acele spectacole formidabile ale tinereții noastre, care se numeau *Nu sînt Turnul Eiffel*, *Omul cel bun din Siciuan*, *Noaptea incurcăturilor*, *Arden din Fever-sham*, *Afară-i vopsit gardu'...*, *Harap Alb*, *Nevestele vesele...*, și cite și mai cite. Aici este unul dintre locurile unde s-a născut *starea de spirit* care a caracterizat și a individualizat teatrul românesc în context universal. Aici s-au născut mituri (dacă așa semna Ecaterina Oproiu, așa spune că la Piatra există cea mai mare concentrație de mituri pe metru pătrat), sau poate doar legende; în orice caz — o parte din poveștile fără de care teatru nu poate exista.

Am făcut această lungă introducere ca să pot explica de ce — în finalul „excursiei” noastre — a apărut (unii au și exprimat-o) o senzație de dezamăgire. Unii au observat că T. T. nu mai este „ca altădată”. Observație posibilă, nu neapărat valabilă, formulată după ce văzusem *Zit, moarte, zit* de Saulis Saltenis (regia, Irene Bučiene), *Hardughia* de M. R. Iacoban (regia, Călin Florian), *Jucăria de vorbe*, după Tudor Arghezi (regia, Alexandru Dabija), *Pragul albastru* de I. D. Sîrbu (regia, Mircea Cornișteanu); asistasem și la o repetiție — departe de „generale” — a lui Victor Ioan Frunză, cu *Istoria comică a magului Faust*. Subsemnatul a lansat, în discuția care a urmat acestor vizionări, un calificativ-capcană, „normalitate”. „Normalitate”, pentru că un teatru normal are întotdeauna în repertoriul său și bijuterii (ca *Jucăria...*), și spectacole normale (ca *Zit, moarte, zit*), și căderi (ca

Pragul...), și spectacole care „greșesc” sensurile textului (ca *Hardughia*), și promisiuni (ca *Faust*). Și pentru că T. T. a avut mereu — fapt pe care l-au uitat (sau nu l-au știut niciodată) majoritatea vorbitorilor la colocviul de închidere (interminabil! — a durat aproape cinci ore) — spectacole din toată gama enunțată mai sus, ba chiar și exemplare de „dezastru” artistic.

Dar să zicem că aceasta este doar o opinie a mea, strict personală. Discuțiile — conduse și agrementate de Valentin Silvestru — au dezvăluit însă o anume neliniște a întregului colectiv de la Piatra Neamț față de conjunctura în care se află acest teatru. O neliniște de bun augur, zic eu. Căci — afirma un clasic portughez — acolo unde dospește nemulțumirea poate germina și speranța.

Eu, unul, mă mai duc oricând — cu bucurie — la Piatra Neamț.

● Ploiești

Un eveniment în viața Teatrului Municipal din Ploiești, ce va avea — să sperăm — ecouri durabile, în activitatea atât a scenei locale, cât și a întregii noastre mișcări teatrale, s-a petrecut la 9 iunie, dată la care se împlineau 71 de ani de la moartea lui I. L. Caragiale. În această zi, Teatrul Municipal, împreună cu Societatea culturală „I. L. Caragiale” (președinte — Mihai Ungheanu) și cu Filiala A.T.M. Ploiești, au organizat o „manifestare cultural-artistică omagială” închinată memoriei marelui scriitor. Un numeros grup de invitați — scriitori, istorici și critici literari, teatrologi, personalități ale scenei noastre, în frunte cu artista emerită Dina Cocea, președinta A.T.M. — a făcut un pelerinaj la locurile natale ale dramaturgului (satul Haimanale, devenit astăzi I. L. Caragiale), oprindu-se pentru a depune flori la mo-

numentul ridicat în locul în care se bănuiește că s-ar fi aflat casa familiei, vizitând apoi expoziția permanentă din comună dedicată aceleiași personalități și poposind în final la Teatrul din Ploiești, unde manifestarea și-a aflat punctul său culminant. Aici a fost prezentat un program compozit, dar interesant: în prima parte a reprezentației, piesa *Smotocea* și *Cotocea* de Ștefan Cazimir, după I. L. Caragiale, în lectura unui grup de actori ai teatrului, îndrumați de Harry Eliad și într-un cadru scenografic conceput de Vittorio Holtier (cu această „lectură” — foarte mișcată, dealtfel — a fost inaugurat și cenaclul de dramaturgie al teatrului); în cea de-a doua parte, un recital al lui Tudor Gheorghe (prezentat și în cadrul mai restrâns al acțiunilor Societății „I. L. Caragiale”), *Pe-un franc, poet*, alcătuit din versuri de I. L. Caragiale. A urmat un colocviu în care au fost ascultate mărturiile de creație ale unor investigatori ai universului caragialean (Alexa Visarion, Tudor Gheorghe, Mircea Cornișteanu) și au fost expuse câteva dintre proiectele, pe termen mai lung sau mai scurt, ale Societății culturale „I. L. Caragiale” (discuția a fost condusă de Valentin Silvestru, vicepreședintele Societății).

Din discuțiile purtate cu Gabriela Marinescu, președinta Comitetului județean de cultură și educație socialistă, și cu directorul teatrului, Corneliu Revent, rezultă că, în stagiunile ce vor urma, Caragiale va deveni o prezență permanentă pe scena ploieșteană (el există și acum, prin spectacolul lui Mircea Cornișteanu, *Al matală, Caragiale*, dar colectivul aspiră spre marea dramaturgie a scriitorului). Pe de altă parte, dacă manifestarea va deveni — după cum au promis organizatorii — periodică, ea ar putea completa într-un mod binevenit „Zilele Caragiale” de la Craiova (sfârșitul lui ianuarie). Deci, destule motive pentru a saluta cu satisfacție această nouă inițiativă.

Dinu KIVU

